

3 MART 2000

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI BAŞKANI GAZİ ERÇEL'İN

2000 YILI İSTİKRAR PROGRAMININ ŞUBAT AYINA İLİŞKİN

SONUÇLARINI DEĞERLENDİRMESİ

Bu yılın başında uygulamaya konulan programın Ocak ayı sonuçları gibi Şubat ayı sonuçları da olumlu yöndeki gelişmelerin güçlendiğini göstermektedir.

Merkez Bankası para ve kur politikası çerçevesinde hedeflediği büyüklükleri Ocak ve Şubat aylarında tutturmuştur. 31 Ocak ve 29 Şubat 2000 tarihlerinde Net İç Varlıklar programlandığı şekilde sırasıyla -1212.4 trilyon TL ve -1171,7 trilyon TL olarak gerçekleşmiştir. Yine döviz kuru sepeti öngörüldüğü şekilde Ocak ve Şubat aylarında 979.160 ve 999.723 TL olmuş, kur sepetinde bir önceki aya göre artış oranları Ocak ve Şubat aylarında yüzde 2,1, olarak gerçekleşmiştir. Ancak uluslararası piyasalarda doların değer kazanması nedeniyle bu dönemde dolardaki artış eurodaki artıştan yüksektir. 31 Ocak'ta 23,8 milyar ABD doları olan Merkez Bankası döviz rezervleri 29 Şubat tarihi itibarıyla 24,2 milyar ABD dolarına ulaşmış, niyet mektubunda yer alan tanıma göre 31 Ocak'ta 16,3 milyar ABD doları olan net uluslararası rezervler ise 29 Şubat'ta 16,4 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

Programın açıklanmasıyla birlikte, faiz oranlarında hızlı bir düşüş gerçekleşmiştir. Geçen yılın Şubat ayında yüzde 125 olan Hazine ihale faizi, bu yılın Şubat ayında yüzde 41,9'a gerilemiştir. Merkez Bankası tarafından açıklanan kur ve para politikasının faizler üzerindeki kur riski primini ortadan kaldırması ve Türkiye ekonomisine yurtiçi ve uluslararası piyasalarda oluşan güvenin Şubat ayında da devam etmesi faizlerin hızla gerilemesine neden olmuştur.

Ayrıca bütçe gelirlerindeki hızlı artışın yanısıra faiz dışı harcamaların kontrol edilmesi sonucunda faiz dışı bütçe dengesi Ocak ayında 480 trilyon lira fazla vermiştir. Hazine Müsteşarlığının geçici verilerine göre, Şubat ayında da faiz dışı bütçe fazlası 1,2

katrilyon lira olmuştur. Böylece, geçen yılın ilk iki ayında 199 trilyon lira olan faiz dışı açık, bu yıl 1,7 katrilyon lira fazlaya dönüşmüştür.

Programın önemli bir unsuru olan tarımsal destekleme fiyat politikasına ilişkin ilk uygulama tütün fiyatlarının açıklanmasıyla gerçekleştirilmiştir. Tütün destekleme fiyatları, programda belirlenen enflasyon hedefi ile uyumlu olarak yüzde 25 oranında artırılmıştır.

Devlet İstatistik Enstitüsünden yapılan açıklamaya göre 2000 yılı Şubat ayı enflasyonu toptan eşya fiyatlarında yüzde 4,1 tüketici fiyatlarında yüzde 3,7 olarak gerçekleşmiştir. Daha önce yaptığım açıklamalarda da belirttiğim üzere, uzun yıllardan beri süre gelen kronik enflasyonda bu yılın ilk üç aylık döneminde hızlı bir düşüş beklenmemesi ve 1999 yılındaki artış oranlarına paralel bir seyir izleyeceğinin göz önüne alınması gerçekçi bir yaklaşım olacaktır.

Şubat ayı enflasyon verileri yakından incelendiğinde, TEFE içinde önemli ağırlığa sahip olan tarım sektöründe Şubat ayında yüzde 7,6 fiyat artışı meydana geldiği gözlenmektedir. Uygulanan politikaların en az duyarlı sektör olan tarımda mevsimlik koşulların ağır geçtiği dikkate alınsa da bu oran beklenenin çok üzerindedir.

Çekirdek enflasyon olarak nitelediğimiz özel imalat sanayii fiyatlarında önceki aylardaki kur gelişmelerine bağlı olarak Ocak ayında meydana gelen hızlanmanın Şubat ayında yerini görece bir yavaşlamaya bıraktığı gözlenmektedir. Ocak ayında yüzde 5,8 olan özel sektör imalat sanayii fiyatları yüzde 3,0 artmıştır. Bu bizim beklediğimiz bir orandır.

Kamu imalat sanayii fiyatları Ocak ayında bir önceki ayın sonlarında yapılan fiyat ayarlamalarından doğrudan etkilenmiştir. Ancak Şubat ayında bu sektörün fiyatlarında gözlenen artış oranı yüzde 2,7 kalmıştır. Bu gelişme, kamu imalat sanayiinde faaliyet gösteren firmaların, Hükümetin 2000 yılındaki enflasyon hedefi doğrultusunda hareket ettiklerini göstermektedir. Bu anlamda özel sektörün girdi olarak kullandığı kamu malları fiyatlarındaki belirlilik yılın kalan aylarında döviz kurlarındaki belirlilikle beraber özel sektör imalat sanayii maliyetlerinde düşmeye yol açacaktır.

Tüketici fiyatları Şubat ayında yüzde 3,7 artış göstermiştir. Bu artış, gıda ve sağlık gruplarındaki yüksek artışlardan etkilenmiştir. Özellikle tarım fiyat artışlarına bağlı olarak gıda sektöründe artış yüzde 7,6 olmuştur.

Özetle, TEFE ve TÜFE enflasyon oranlarında Ocak ayında gözlenen hızlanmaya rağmen Şubat ayında özellikle çekirdek enflasyonda meydana gelen yavaşlama dikkat çekicidir. İmalat sanayii fiyatlarında, maliyetlerdeki gerilemelere bağlı olarak önümüzdeki aylarda yavaşlama olması, yaz aylarıyla birlikte tarım sektörü fiyatlarının gerilemesiyle de enflasyonda keskin bir düşüş yaşanması beklenmektedir. Şubat ayı enflasyon verileri tarım sektörü hariç beklediğimiz enflasyon rakamlarına yakın çıkmıştır. Özel imalat sanayiindeki bir önceki aya göre hızlı düşüş uygulamakta olduğumuz programın herhangi bir sapma olmadan uygulamaya devam edilmesi durumunda, belirlenen hedeflere ulaşılacağına bir göstergesi olarak nitelendirilebilir. Daha önce de belirttiğim gibi, programın enflasyonla ilgili olumlu gelişmeler yaz aylarında daha da belirginleşecektir.